

UNA PROFESSIÓ HIPERTROFIADA

Eduard Rigo Carratalà (*)

S'ha parlat molt sovint de la pressió a la qual es veuen sotmesos els professionals de la docència. Alguns especialistes sostenen que aquesta pressió és una causa primordial en l'explicació del que hom denomina "malestar docent"; és a dir, el conjunt de característiques laborals i professionals que fan del seu desenvolupament una tasca certament estressant per a una gran part dels que la duen a terme.

Aquesta idea de la docència com a professió, en part, "maleïda", s'ha estès perillosament entre els propis professors més que en la resta de la societat. Una gran part dels docents pensen que la seva tasca ha perdut prestigi social, és molt complexa de dur a terme, està absent de tot tipus de promoció laboral i està molt mal remunerada.

Per contra, aquests mateixos professionals pensen que la societat opina que ja guanyen massa per la feina que fan, que tenen molt de poder sobre la joventut, que tenen massa vacances i que, en definitiva, d'ensenyar... qualsevol en sap.

En realitat, les coses no estan tan negres com alguns docents interpreten. Existeixen importants col·lectius de docents que, malgrat les moltes dificultats, no han perdut la il·lusió per la tasca diària i per la renovació, el

prestigi social de la seva professió i que no consideren que l'ensenyament sigui molt més complicat que exercir, per exemple, la medicina. Per altra banda, moltíssims de pares tenen en gran consideració la professió dels mestres i professors dels seus fills.

Què succeeix, llavors? ¿Com s'ha arribat a aquesta situació en la qual la idea de la crisi de la professió docent s'ha estès de manera tan forta? Tan difícil és ser docent?

Contràriament, quan les coses no funcionen a l'escola, a la formació professional, a la formació general dels joves, no falten veus que després de dir que el que falla és l'educació, immediatament argumenten sobre la incapacitat dels mestres.

Apareix així una crítica que exigeix al docent més del que es demana a qualsevol altre professional. **Es produeix així una hipertrofia de les qualitats personals i professionals que s'exigeixen als docents.** S'oblida

que la crisi de l'educació no és sinó el reflex del que succeeix en la societat i que la majoria de vegades no és el professor el que perd l'autoritat davant els alumnes, sinó que, prèviament, la societat ja l'hi ha llevada.

Les expectatives dels pares, de la societat en general, respecte de

l'educació, són molt elevades. Qualsevol entebanc, qualsevol desviació de les expectatives inicials, ja sigui per part de la societat respecte al conjunt dels educands, o dels pares respecte al seu fill en particular, hom tendeix a referir-los als docents.

En realitat, els docents són igualment un reflex de la societat. Els problemes educatius són de l'educació, i els docents són una part més d'aquesta problemàtica.

És molt probable que part de la culpa d'aquesta hiper-exigència i tam-

Segons la meua opinió, els professionals de l'educació no hem sabut explicar a la societat la nostra professió. Ningú no ha donat la culpa de la SIDA als metges, ningú no els culpa de la grip que cada any ens agafa (al manco a mi). El mateix passa en la majoria de professions: el mal o el bon temps no depèn dels meteoròlegs, ni de la bona o mala salut dels metges, ni tan sols les crisis econòmiques dels economistes. Es diu que són els cicles vitals, els moviments socials, la demografia, la crisi general.

PISSARRA
69

bé hipercrítica sigui culpa dels mateixos ensenyants.

D'aquells docents i teòrics de l'educació que han convertit la professió en una militància més que en un exercici professional com qualsevol altre, aquells que han estès la idea que l'ensenyament i l'escola serveixen per canviar la societat i que els docents són els veritables "sacerdots" d'aquesta revolució cultural i social. ¿No ens estan passant la factura d'aquesta imatge del professor i de l'educació que alguns han predicat durant tant de temps? ¿No seria millor començar a reivindicar la professionalitat del docent en els termes amb què es mouen les altres professions,

prescindint del romanticisme del professor com a consciència de la societat?

No obstant això, una societat que no posa els mitjans humans i materials per tenir una bona educació no pot culpar als docents que l'educació no funcioni; ni tan sols té capacitat moral per fer crítiques en aquesta línia.

La professió de docent té, doncs, com una de les seves característiques més significatives la d'estar exposada a la crítica generalitzada. El que fa un docent és públic: l'alumne opina, ho conta als seus pares i aquests jutgen... El professional se sent jutjada forma pública i es carrega d'ansietat, fet que repercuteix negativament en la seva tasca. Aquest cercle viciós és típic

d'aquests tipus de professions. Si donem per suposat que feim la nostra feina bé, només clarificant les tasques i els límits i també limitacions de la nostra professió podrem ajudar a solucionar aquest problema.

Hem de saber explicar quines són les funcions de la nostra professió, què és el que depèn de nosaltres, de la nostra professionalitat, que resta més enllà de les nostres capacitats i que correspon resoldre al conjunt de la societat. Si no ho feim així, la nostra professió perdrà prestigi social i augmentarà la frustració col·lectiva i s'estendrà la sensació del malestar docent. □

*Catedràtic d'Educació
Departament de Ciències de
l'Educació. (UIB)*

LA LLENGUA CATALANA A L'E.G.B. AMB LA METODOLOGIA MÉS AVANÇADA

Tot un sistema d'aprenentatge fet per autors mallorquins pensant en les necessitats pedagògiques de les nostres escoles.

Antoni Artigues
Ramon Bassa
Miquel Cabot
Ramon Díaz
Joan Lladonet
Immaculada Pastor
del Seminari de
Didàctica del Català
ICE-CENC.

Demani més informació a les bones llibreries o directament a les nostres oficines.

editorial
TMOLL

Torre de l'Àmor, 4. Apartat 142
Tels. (971) 72 41 76 - 72 44 72
07001 Palma de Mallorca

Per al primer curs del cicle inicial, recordi el nostre conegutissim mètode

